



# עלון שבועי נחלת שדה

חידושי תורה בדרך הדרוש והאגדה על פרשת השבוע

מאת מחבר סדרת הספרים "נחלת שדה" על התורה והמועדים

ערש"ק פרשת תרומה תשע"ג שנה ב' גליון 80

לתגובות/הערות/דרשות והרצאות ניתן לפנות לטלפון – 050-4145482,

ניתן לקבל את העלון במייל [chagitben@neto.net.il](mailto:chagitben@neto.net.il)

הנושא: גודל הארת קבלת התורה המתעוררת ביום הפורים

אך מחמת שדחו בידיים ורצו לשמוע על ידי סרסור, לכך נתמעטה מהם ההשגה והוצרכו לשני לוחות אבנים.

מוסיף ואומר ה"אוהב ישראל", כי שלשה אשר היו על ההר, לא דחו את משה רבינו, הלו הם משה רבינו עצמו אהרן וחור שהיו עמו.

ולכך נענשו ישראל ובא עמלק להילחם עמם, ונעשו ידי משה כבדים, כי אם היו שומעים מפי השי"ת בעצמו, היו הידיים של משה מאירות להם, אולם עכשיו שמיאנו בדבר, הכניסו כובד בידיים של משה והוצרכו לשני לוחות אבנים. וזהו שנאמר: "ויקחו אבן", ר"ל לוחות האבן ושימו תחתיו. תחת הידיים ובמקומם.

אבל אהרן וחור שלא נפלו ממדריגתן כשאר ישראל, והיתה השגתם גדולה ולהם היו ידי משה מאירות, לכך "תמכו בידי מזה אחד גו", יעו"ש כל דבריו הנעימים.

נמצא מדבריו, כי התכנית המקורית בעת נתינת התורה היתה, שעם ישראל יקבלו את התורה ישירות מפיו של בורא עולם, ואזי היו משיגים את הבחינה הגבוהה של התורה, היינו את עצם החכמה העליונה, אולם כאשר סירבו וביקשו לקבל על ידי סרסור, הפסידו מעלה זו, הוגשמו והוצרכו לקבל רק נובלות חכמה, וזאת על ידי כתיבת התורה על לוחות אבנים.

והטעם לכך, חז"ל אומרים "קוב"ה אורייתא וישראל חד הוא" (כעין זה בזוה"ק פרשת אחרי מות דף עג.), נמצא כי כל החיבור של ישראל לתורה נעשה עם צלע שלישי – הבורא יתברך, ועם ישראל מעצם מהותם קשורים ודבוקים בו יתברך, ולכן הם הראויים לקבל את התורה. אולם כשביקשו

בספר טור ברקת (הלכות מגילה סימן תרפ"ז אות ב') מבאר את ההלכה: "מבטלים תלמוד תורה לשמוע מקרא מגילה", וז"ל: כי הנה אמרו חכמים זכרונם לברכה נובלת חכמה של מעלה תורה, אם כן החכמה של מעלה עדיף טפי, והנה ענין המגילה הוא מן החכמה של מעלה, אשר מתגלה האור שלה למטה כאמור, ולכן מתחייב לבטל תלמוד תורה מפני מקרא מגילה, לפי כי מקרא מגילה הוא גורם הגילוי של חכמה העליונה, ולכן עדיף טפי. עכ"ל.

והיינו, הטעם שמבטלים תורה בשביל מקרא מגילה, כי אור המגילה גבוה מאור התורה עצמה, שאור התורה הוא בחינת "נובלות חכמה" ואילו מקרא מגילה היא אור החכמה העליונה.

ולבאר את דברי קדשו נראה על פי מה שכתב בספר הקדוש אוהב ישראל (פרשת בשלח) וזה לשון קדשו: "ויבא עמלק גו' ברפידים גו' וידי משה גו' ושימו תחתיו וגו'". הנה כתיב בספר עשרה מאמרות, אילו לא אמרו ישראל אל משה קרב אתה ושמע פן גו' (היינו מה שאמרו ישראל: "ויאמרו אל משה, דבר אתה עמנו ונשמעה ואל ידבר עמנו אלהים פן נמות"), היו שומעים עשרת הדברות מפי השם יתברך בעצמו כביכול, אז לא היו צריכים ישראל ללוחות האבנים. כי השם יתברך היה משפיע להם שכל גדול וזך והשגה גדולה כל כך עד שהידיים של משה רבינו עליו השלום בעצמם היו נעשים כשני לוחות, ועשרת האצבעות שלו חמש מימין וחמש משמאל, היו מאירים לישראל, ומשם היו יכולים להשיג התורה כולה.

שתינתן להם התורה על ידי שליח – בזה נתנו מקום ורשות לעמלק – האויב הרוחני לבוא ולהפרידם מהבורא יתברך, ומחמת כן אף נתגשמו ולא יכלו להשיג את עצם החכמה העליונה, אלא רק נובלות חכמה.

השלשה אשר אכן לא הפרידו עצמם מהבורא משה אהרן וחור אשר היו על ההר, רמוזים במילת אמח"ה – אהרן משה חור הר. ויש לרמוז שבפסוק: "כי מחה אמחה את זכר עמלק מתחת השמים", בא ללמד כי על ידי מחיית עמלק, נזכה להשיג ולהגיע, לדרגתם של אהרן משה וחור, אשר קיבלו ישירות מפיו של ה' יתברך, וזכו לקבל את החכמה העליונה.

אמרו חז"ל במסכת שבת (פח.): "ויתיצבו בתחתית ההר", אמר רב אבדימי בר חמא בר חסא: מלמד שכפה הקדוש ברוך הוא עליהם את ההר כגיגית ואמר להם: אם אתם מקבלים התורה מוטב, ואם לאו שם תהא קבורתכם. אמר רב אחא בר יעקב: מכאן מודעא רבה לאורייתא. אמר רבא: אף על פי כן הדור קבלוה בימי אחשוורוש, דכתיב "קיימו וקבלו היהודים" – קיימו מה שקיבלו כבר. ע"כ.

והיינו, שהחיסרון אשר היה בעת מתן תורה שהוצרכו שיראל שיכפו עליהם את ההר, נסתלק בעת מתן תורה השני, היינו בימי אחשוורוש, לאחר נס פורים. וכתב הרמח"ל בספרו דרך ה' (חלק ד' פרק ח') שהארה זו חוזרת ומאירה שוב ושוב בכל שנה ושנה בימי הפורים וז"ל: ענין חנוכה ופורים להאיר האור המאיר בימים ההם, כפי התיקונים שנתקנו בס... ופורים – לענין הצלתם של ישראל בגלות בבל, וחזרת קבלת התורה, שחזרו וקיבלו עליהם לעולם, כמו שאמרו חז"ל: "הדר קבלוה בימי אחשוורוש" וכו'. ע"כ.

נמצא, כי בימי הפורים כל יהודי ויהודי מקבל על עצמו את התורה מחדש, ואף מסכים לקבלה ישירות מבורא עולם, בלי פחד של "פן נמות", ועל ידי כך מזכך את עצמו עד שנעשה ראוי לקבל את החכמה העליונה היא קריאת המגילה.

אלא שכל אחד לפי רמתו הרוחנית, כפי הכנתו קודם הפורים כדי לזכך יותר לזכך את עצמו ולהיות ראוי לקבל מן החכמה העליונה ביום פורים.

לאור דברינו נבוא ונבאר סיפור יוצא-דופן המובא במסכת מגילה (ז:): "רבה ורבי זירא עבדו סעודת פורים בהדי הדדי. איבסום. קם רבה שחטיה לרבי זירא. למחר בעי רחמי ואחיה. לשנה, אמר ליה, ניתי מר ונעביד סעודת פורים בהדי הדדי. אמר ליה, לא בכל שעתא ושעתא מתרחיש ניסא".

בתרגום מארמית: רבה ורבי זירא סעדו יחדיו סעודת פורים והרבו לשתות יין עד שהשתכרו. קם רבה ושחט את רבי זירא. למחרת, ביקש עליו רבה רחמים והקימו לתחייה. בחלוף שנה הציע לו רבה לבוא אליו ולערוך גם הפעם ביחד את סעודת הפורים. סירב רבי זירא ואמר: לא בכל שעה ושעה מתרחשים ניסים.

סיפור זה זועק עד לשמים, הכיצד ייתכן כי רבה, האמורא הגדול נכשל בעניין של שפיכות-דמים, ולו גם מתוך שכרות??

ונראה לפרש בדרך הרמז, במקום נוסף מצינו את ענין שתיית היין והוא אצל נדב ואביהוא בני אהרון (פרשת שמיי י', ב') וחז"ל אומרים (רש"י שם) שנדב ואביהוא מתו מפני ש"שתויי יין נכנסו למקדש". ומבאר האור החיים הקדוש, שנדב ואביהוא מתו מפני גודל תשוקתם להתקרב לה'. ובלשונו המיוחדת: "לא נמנעו מקירוב לדביקות, נעימות, עריבות, ידידות, חביבות, נשיקות, מתיקות – עד כלות נפשותם מהם". והלא כך אומר הפסוק: "בקרבתם לפני ה' – וימותו", כלומר, שסיבת מותם הייתה אותה קירבה יתירה "לפני ה'", וזהו ענין "שתויי יין נכנסו למקדש".

ומתבאר, כי היין מסמל על דביקות בה' עד כלות הנפש. על פי זה יש לומר אף כאן במעשה של רבה ורבי זירא, כפי שנתבאר ביום פורים זוכה כל יהודי לזכך את עצמו ולהיות ראוי לקבל את עצם החכמה העליונה ולכן שניהם רצו לקבל מן החכמה העליונה ביום פורים, מתוך אהבה ודביקות בלי לחשוש ל"פן נמות", אלא שמרוב "שתייה" רוחנית, מפאת גילוי רב מדי של "יין" התורה – החכמה העליונה, הגיע רבי זירא ל"כלות הנפש".

למרות ששניהם השתכרו כלשון חז"ל "איבסום" – לשון רבים, היינו ששניהם החלו להשיג מהחכמה העליונה, אולם רק רבי זירא הגיע למצב של "כלות הנפש" – היינו של פרידת הגוף מהנשמה, שגופו לא יכול היה להשיג את אותה הארה רוחנית גבוהה. כי רבה הכין את עצמו כראוי, והיו לו כלי קיבול גדולים יותר מאשר רבי זירא, ודבר זה נרמז בשמותיהם: "רבה" מלשון גדלות, ו"זירא" (מלשון זעירא) רומז לקטנות. ולכן רבה היה יכול לקבל גילוי עצום של החכמה העליונה. לעומתו רבי זירא, הוא לא היה מסוגל להכיל גילוי כה רב וגבוה של החכמה העליונה ועל-כן הגיע לידי "כלות הנפש", עד שנשמתו נפרדה מגופו.

בימים המועטים שנשארו לנו עד יום פורים, מן הראוי לנצלם כדי לזכך ולהכין את עצמנו לאור הגדול המתגלה ומאיר ביום פורים, כדי שנוכל לקבל מן החכמה העליונה ולהכיל את גודל קדושתה.